

KISGRAFIKA

48. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.

Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület”.

Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519., internetcím: www.kisgrafika.hu

Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán, dr. Soós Imre

Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár; e-mail: info@kisgrafika.hu

Kerégyártó László, CAD (2008) 100×70

TARTALOM

- Titkári beszámoló a 2008. évről (Palásthy Lajos)
Volt egy álmom... (Csiby Mihály)
Varga Péter András kiállítására (Ürmös Péter)
Kerégyártó László: Őszi reggel c. kiállítására (Ürmös Péter)
Fery Antal metszetei a Ráday utcában (Soós Imre)
Goya szörnyei bennünket is riogatnak (Soós Imre)
Diskay kiállítás a Széchenyi Könyvtárban (Soós Imre)
Szyksznian Wandáról (Ligeti Gábor)
HÍREK – LAPSZEMLE – KÖNYVESPOLC – PÁLYÁZATOK

2009/1

KÉSZÜLT A NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL

TITKÁRI BESZÁMOLÓ A 2008. ÉVRŐL

A 2008. év legjelentősebb eseményei közé tartozik internetes honlapunk elindítása. A későbbiekben angol nyelvű szöveggel is elérhető lesz. Igyekszünk a friss híreket is feltenni. Költsége 32 904 Ft volt.

A Nemzeti Civil Alapprogramtól 490 000Ft vissza nem térítendő működési célú támogatást kértünk, 100 000 forintot kaptunk. Mint országos szervezet, csak elektronikus úton pályázhatunk, ami rendkívül sok problémát vetett fel. Katona Csaba és Kas Iván segítségével nélkül nem valósulhatott volna meg a pályázatunk. Szélessávú internet hozzáférés nélkül nem tudtunk volna pályázni. Nem a mi dolgunk eldönteni, hogy az esélyegyenlőség így aztán hogyan valósul meg. Már 2008-ban is úgy volt, hogy a pályázóknak 3000 forintot kell fizetni, hogy pályázhassanak. De a minisztérium átvállalta a költséget, és 2009-ben is így határoztak. 2009-ben újra megkíséreljük a működési célú támogatás pályázását. Ugyancsak nem a mi dolgunk annak bírálata, hogy ha már elektronikus csatolni kellett az alapszabályzatunkat és az előző évi mérlegbeszámolót, miért kellett azt az összeg megítélése után papíralapon is beadni, további nyolc papíralapú nyilatkozattal együtt. (Pl. nemleges adóigazolás az APEH-től, a Vámhivaltól, a kerületi Polgármesteri Hivatal adóosztályától, a Fővárosi Főpolgármesteri Hivaltól stb.)

A budapesti csoport a Józsefvárosi Galériában tartotta szokásos havi összejöveteleit. A szegedi csoport szintén tartott havonta klubnapot, a Somogyi Könyvtárban. Mindezen eseményekről lapunkban rendszeresen beszámoltunk. Hajdúböszörményben Csernáth Gábor aktív közreműködésével mintegy 10 fős csoport alakult.

Előzetes intézőbizottsági határozat alapján a 10 évnél régebbi külföldi folyóiratanyagunkat átadtuk az Iparművészeti Múzeum könyvtárának. 2009-ben pedig a 20 évnél régebbi iratanyagokat tervezzük a Központi Levéltárnak átadni. Ezt Katona Csaba intézőbizottsági tag fogja lebonyolítani.

Elindítottuk a tervezését a 2009. évi 50 éves jubileumi ünnepeknél. Tervek szerint jubileumi könyvet jelentetünk meg 300 példányban, melyben elhunyt grafikus és gyűjtő tagjainkról emlékezünk. Továbbá egy mappát adunk ki, melyben kortárs grafikusok szerepelnek, természetesen a korlátozott lehetőségeknek megfelelően, csak kevesen. A kialakult programot lapunk utolsó oldalán ismertetjük. Sajnos, szponzorokat

*Kőhegyi Gyula
fametszete, X2
(2008), 61×29*

Előzetes intézőbizottsági határozat alapján a 10 évnél régebbi külföldi folyóiratanyagunkat átadtuk az Iparművészeti Múzeum könyvtárának. 2009-ben pedig a 20 évnél régebbi iratanyagokat tervezzük a Központi Levéltárnak átadni. Ezt Katona Csaba intézőbizottsági tag fogja lebonyolítani.

Elindítottuk a tervezését a 2009. évi 50 éves jubileumi ünnepeknél. Tervek szerint jubileumi könyvet jelentetünk meg 300 példányban, melyben elhunyt grafikus és gyűjtő tagjainkról emlékezünk. Továbbá egy mappát adunk ki, melyben kortárs grafikusok szerepelnek, természetesen a korlátozott lehetőségeknek megfelelően, csak kevesen. A kialakult programot lapunk utolsó oldalán ismertetjük. Sajnos, szponzorokat

Előzetes intézőbizottsági határozat alapján a 10 évnél régebbi külföldi folyóiratanyagunkat átadtuk az Iparművészeti Múzeum könyvtárának. 2009-ben pedig a 20 évnél régebbi iratanyagokat tervezzük a Központi Levéltárnak átadni. Ezt Katona Csaba intézőbizottsági tag fogja lebonyolítani.

Elindítottuk a tervezését a 2009. évi 50 éves jubileumi ünnepeknél. Tervek szerint jubileumi könyvet jelentetünk meg 300 példányban, melyben elhunyt grafikus és gyűjtő tagjainkról emlékezünk. Továbbá egy mappát adunk ki, melyben kortárs grafikusok szerepelnek, természetesen a korlátozott lehetőségeknek megfelelően, csak kevesen. A kialakult programot lapunk utolsó oldalán ismertetjük. Sajnos, szponzorokat

Előzetes intézőbizottsági határozat alapján a 10 évnél régebbi külföldi folyóiratanyagunkat átadtuk az Iparművészeti Múzeum könyvtárának. 2009-ben pedig a 20 évnél régebbi iratanyagokat tervezzük a Központi Levéltárnak átadni. Ezt Katona Csaba intézőbizottsági tag fogja lebonyolítani.

Elindítottuk a tervezését a 2009. évi 50 éves jubileumi ünnepeknél. Tervek szerint jubileumi könyvet jelentetünk meg 300 példányban, melyben elhunyt grafikus és gyűjtő tagjainkról emlékezünk. Továbbá egy mappát adunk ki, melyben kortárs grafikusok szerepelnek, természetesen a korlátozott lehetőségeknek megfelelően, csak kevesen. A kialakult programot lapunk utolsó oldalán ismertetjük. Sajnos, szponzorokat

Horváth Jenő tusrajza az 1930-as évekből, 45×125

nem tudtunk találni. Így aztán a tartalékainkból kell majd fedezni ezen kiadásainkat. Bár a 2009. évet elindítottuk az eddigi tagdíjakkal (belföldi tagok 1500 Ft/év, külföldiek 30 Euro), később egészen bizonyosan – figyelembe véve a folyamatos ár-emelkedéseket – hozzá kell nyúlni a tagdíjak kérdéséhez.

Az április 18-án megtartandó Országos Találkozózn a Jubileumi évkönyvet és a Mappát csak azoknak tudjuk átadni, akik a 2009. évi tagdíjat addig befizetik. A tagok szíves megértését kérjük.

A 2008. évet a tartalékként szereplő 1 500 000 forinton felül az OTP-nél a folyószámlán 160 931 forinttal zártuk. A kézi-pénztárban 110 064 forint volt. Adósságot vagy kifizetetlen számlát 2009-re nem hoztunk át. Bár az intézőbizottság még 2007. év végén lehetővé tette nagyon indokolt esetben a tartalékhoz való hozzányúlást, 2008-ban erre nem volt szükség.

Nemzetközi téren a Pekingben megtartott Nemzetközi Kongresszus volt kiemelkedő esemény.

Palásthy Lajos titkár

VOLT EGY ÁLMOM...

Amikor még tevékenyen próbáltam részt venni a KBK munkájában, meggyőződtem arról, hogy ez a kevés létszámú, de jelentős személyiségekből álló kör, az eddigi tiszteletreméltó tevékenységén túl is képes még többet is a magyar közművelődés asztalára tenni.

Pl. álljt kiáltani azoknak, akik elröbölték népüktől magyar szavainkat, megfertözték értelmes szép beszédünket.

Álljt kiáltani a kultúrszemetet ránk ömlesztőknek!

Igen, álljt képes mondani a nagy múltú, a nemzetközi vérkeringésben élt, a mai napig élő KBK a jeles művész, a fanatikus gyűjtő, a műfajt szerető és pártoló tagsága egy kicsinyke papírlappal, legyen az ex libris vagy alkalmi grafika.

A fent leírt gondolatokkal összefüggő álmom volt 1981-ben, olvasom akkor írt jegyzeteimben. Természetesen, amikor a társaság néhány tagjának elmeséltem álmomat, kikacagtak. Igazuk volt! Ebben az időszakban valóban képtelenség lett volna álmom megvalósítása. De most azért szólok, megvan az álmom megvalósításának lehetősége...?

...akkor, ha a KBK vezetőségében, de bárki másban a tagság közül van annyi kurázszi, mint azoknak az elődöknek, melyek a sötét korszak ellenére ötven esztendővel ezelőtt életre hívták a KBK-t.

...akkor, ha vannak és lesznek olyan művészek, akik alkotásaikkal képesek népünket a magyarságtudat magasztos világába emelni.

...akkor, ha a KBK jeles elitje nem a múlt dicső napjainak langyos vizében dagonyázik, hanem él a ma adta internet lehetőségével. Talán éppen a KBK részére találták ki az internetet, azért, hogy megtaláljanak, megszólítsanak minden olyan személyt, aki vagy egyetértésből, vagy hiúságból a

*Csiby Mihály
linómetszete, X3,
47×33*

KBK elkövetkező évtizedeinek patrónusa lesz. Hát ilyen személyeket érdemes egy KISGRAFIKA számmal meg tisztelni, a KBK „életrajzát” mellékelve.

Tömérdek grafikai anyag hever szerte az országban, múzeumokban, magángyűjtők fiókjában. Ezt az anyagot senki nem látja. Még a kör tagjai sem. Ezt a nagyértékű, de perifériára szorult műalkotástömeget sem a múzeumok, sem a magángyűjtők nem képesek láttatni, közkinccsá tenni, nem beszélve annak meghatározott rendszerbe való feldolgozásáról. A múzeumoknak (mondják) nincs kapacitásuk, hogy az egyetemes kultúra kisgrafikai kincses tárárt bemutassák, egyáltalán érdemlegesen foglalkozzanak vele.

Az egykori és azóta is mindig visszatérő álmom egy kisgrafikai múzeum létrehozása. Van baba, csipke, pipa, kályha, rádió, mozdony meg egyéb múzeum. Elszomorító, hogy nem valósulhatott meg Magyarországon (szégyellem leírni azt, hogy ennyire tehetetlenek, ennyire fantáziátlanok vagyunk mi magyarok) a nyugati országok mintájára egy nemzeti kultúra minden motívumának csodás hagyatékát őrző, bemutató múzeum.

Tudom jól, a valaminek megvalósítása nem megy egyik napról a másikra, de legalább az általam felvetett gondolatot éltetni, az „alapkövet” lefektetni, erőt adni a KBK eljövendő ötven évének nyitányaként, a jövő nemzedék számára.

A leírtakkal lehet egyetérteni, lehet tudomásul sem venni, de mégis *dixi et salvavi animam meam*.

Csiby Mihály

(E cikket vitaindítónak, gondolatébresztőnek tekintjük, várjuk tagjaink észrevételeit, véleményét.)

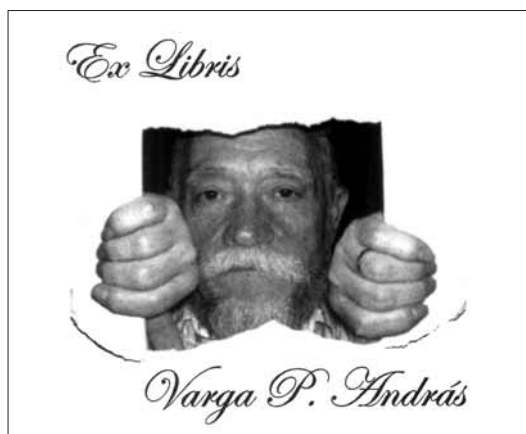
Szerk.

ÜRMÖS PÉTER MEGNYITÓBESZÉDE VARGA PÉTER ANDRÁS KIÁLLÍTÁSÁN (ÚJPEST, 2008. OKTÓBER 18.)

Tisztelettel köszöntöm barátainkat, vendégeinket és mindazon művészetszerető érdeklődőket, akik Varga Péter András grafikusművész itthoni megnyitójára jöttek el. Itthonit mondtam, hiszen ő itt lakik Újpesten, így méltán számíthat a kerületi művészetbarátok érdeklődésére.

A meghívóból már ismerhetjük az életútját, de a munkássága nem szűkíthető le arra a néhány adatra, amelyet itt röviden olvashatunk.

Kitűnő szegedi művésztanárok vezetésével nyeri el rajztanári diplomáját, és valóban elhivatott rajzpedagógusként tevő-

Varga Péter András, CAD (2008), 58×70

Varga Péter András, 136×86

kenykedett évtizedekig. 1971-től a ferencvárosi Kézműipari Szakiskola tanára, majd pedig művészeti igazgatóhelyettese nyugdíjba vonulásáig. Tanítványok sora emlékezik rá jó szívvel és hálával. A tanítás mellett a művészetszervező munkásságára kell felhívnom a figyelmet; ez időben egybeesik az Iparművészeti Egyetemen folytatott tanulmányaival. Ezek

Varga Péter András, CAD (2008), 76×39

révén és eredményeképpen ráérez azokra a lehetőségekre, amelyek segítik álmai megvalósításában; közreműködésével a Kézműipari Szakközépiskolából Jaschik Álmos Művészeti Szakiskola válik, amely ma Budapest második művészeti szakközépiskolája. Megint csak az ő közreműködésével lesz sikeres kiállítás-sorozat a kőbányai Patoky Művelődési Központban évről évre megtartott Mesterek és Tanítványok című tárlat, ahol művésztanárok és diákjaik munkái bizonyítják a magas szintű képzés eredményességét. Közben arra is van energiája, hogy a Kisgrafika Barátok Köre (amely 2009-ben ünnepli a háború utáni újrალakulásának öt-

venedik évfordulóját) kiállításainak szervezője és segítője legyen. Álmai közt szerepelt egy olyan művészcollégából álló szellemi műhely létrehozása, amelyhez hasonlatos volt a huszadik században például a Gresham-kör. Ennek egy állomása volt az iskola művésztanáraiból megalakult Jaschik-kör, amely bemutatkozó kiállítását Óbudán láthatták az érdeklődők.

A következőkben a jelen kiállítás munkáiról szólok, ezek legtöbbször a kisgrafika műfajába sorolható. A kisgrafika gyűjtőfogalom: a könyvjegytől az alkalmi grafikáig, az *in memoriam* lapoktól a *hommage* lapokig, a kisméretű képgrafikáktól az alkalmazott grafikáig sok minden beletartozik.

Ahogy a fentiekben elmondottak mutatják, alkotói munkásságának több vonulatát követhetjük nyomon. Ez részben kötődik az alkalmazott technikákhoz, részben pedig a megjelenített témák szerint köthetjük csokorba a műveit.

Kezdjük Ráskai Lea által a XVI. században írt Halál Himnuszához készített rajzsorozatával. A kalligráfia és az egyedi rajz egymás kiegészítéseként idézik fel a középkori kódexírás tradícióit. Ha a napjainkban legújabbban elterjedt számítógépes szövegszerkesztéssel készült írásművek „nagyipari előállítására” gondolunk, akkor értékelhetjük csak igazán azt a kódexmásoló szerzetesekhez hasonlatos alázatos-ságot, ahogy az alkotó egy ilyen kézírásos lapot elkészít. Az egyik legkedvesebb emlék lehet egy hasonló kézírást ajándékban kapni. Nem véletlenül szerveznek külföldön ilyen jellegű kalligráf tanfolyamokat. Visszatérve az itt látható grafikákhoz, Varga Péter úgy jelenítette meg Ráskai Lea gondolatait, hogy az írott sorokat rajzi leleményekkel is kiegészítette.

Hangulatilag sokkal felemelőbb Szent Ferenc Naphimnusza, amelyet az előzőekhez hasonló kidolgozottság jellemez, Varga Péter biztos kézzel rója a sorokat, ilyenkor a javításra nincs lehetőség, hacsak az újakezdést nem számítjuk.

*Áldjon Uram, Téged földanya nénénk,
Ki minket hord és enni ad,
És mindennemű gyümölcsöt terem,
füveket és színes virágokat.*

Ha bárkiben felmerül az a gondolat, hogyan kerülnek egy képzőművészeti kiállításra ezek az írásművek, a választ meg-

adják azok a XIX-XX. századi stílusirányzatok (szecesszió és az avantgárd), amelyek önálló képi kifejező eszközzé és kompozíciós elemmé avatták a betűformákat és a feliratokat.

De lépünk át a következőkben az igazi képgrafikákra, ahol az alkotó már sokszorosító grafikai eljárást is alkalmaz. Varga Péter András olyan technikát keresett, amelyben mind a feliratok, mind pedig a kézírás azonos értékű módon reprodukálható: ezt a lehetőséget pedig a szitanyomás kínálta. A korábban már az ipari termelésben használatos eljárást a XX. század elejétől alkalmazzák a művészi grafikában. A fototechnikai úton a szitaszövetre vitt rajz vegyi kezeléssel úgynevezett negatív sablonformává alakítható és azután a szitaszöveten áthúzott nyomdafestékekkel korlátlan számban sokszorosítható. Témában megint tradicionális motívumokból választ, így készülnek az Árpád-kori és későközépkori (Csempe-szokpács, Egregy) templomok rajzai. Ugyanakkor a családi kötődések okán szívesen ábrázol selmecbányai emlékeket.

Alázatos képíró módjára újr jeleníti II. András 1224-ben adományozott német nyelvű szász kiváltságlevelét. Emléklapot készít a selmecbányai MS mester – egy távoli festő ősenek – tiszteletére. Némely lapján pedig természeti formák, női alakok úgy jelennek meg, mintha csak ujjgyakorlatként készültek volna, és közben őrzik a toll-, illetve vonalvázlatok frissességét. Új „*ver sacrum*” a bécsi szecesszió jelmondatának mai értelmezése azt sugallja, hogy új „*szent tavaszra*” van szükségünk. A „Virágvásárnap” szitázott lapjának háttére színátmenetet eredményező írisznyomással készült.

Művészetének harmadik egysége az *ex libris*, vagy más szóval könyvjegyművészet.

A könyvtulajdonos nevét tartalmazó és vala-

milyen jellemző és kifejező ábrával díszítve kinyomtatott lapok eredeti funkciójukat elvesztve ma már leginkább gyűjtemények cserelapjaiként járnak a világot. Természetesen itt is olyan sokszorosító lehetőséget kellett keresni, amely alkalmas a felirat, a rajz és fotó reprodukálására; ezek a grafikák napjaink sokat szidott és sokat dicsért számítógépeinek segítségével készültek. Ebbe a kategóriába sorolhatjuk az emléklapokat is, például *In memoriam* Dallos Hanna, Jaschik Álmos, Mühlbeck Károly, Szoboszlai Mata János és Stein János. Ő utóbbiról kevesen tudják, hogy a nevéhez fűződik a két háború közötti időben kiadott művészi anatómiai atlasz kiadása. Mindegyikükre jellemző a

Boldog új évet kíván

Varga P. András

Varga Péter András, CAD (2008), 130×90

mértéktartó visszafogottság: értendő ez alatt a számítógépes programokkal létrehozható harsány, hatásvadász merkantil szellemiség elutasítása, ami nagy önfegyelemre és biztos technikai felkészültségre vall.

Összefoglalva, Varga Péter András minden lapja a tradíciók tiszteletére hív fel és emlékeztet. Teszi ezt egy olyan korban, amikor ezeket az értékeket lenézik, elhallgatják, számúzik és kitörlik még a szótárból is. Ezért nyitom meg örömmel Varga Péter András grafikusművész kiállítását, és kívánok további sikeres alkotómunkát, valamint hogy legyen ereje és kitartása ezen a megkezdett és harcoss úton erős kitartással végigmenni!

Ürmös Péter

JÓZSEFVÁROSI GALÉRIA KERÉKGYÁRTÓ LÁSZLÓ „ŐSZI REGGEL” CÍMŰ KIÁLLÍTÁSA 2008. XI. 5-25.

A kiállítást Ürmös Péter az alábbi szavakkal nyitotta meg:

Tisztelettel köszöntöm a művészet- és kisgrafika-barát vendégeinket Kerékgyártó László festőművésznek, itt a Józsefvárosi Galériában rendezett kiállításának a megnyitóján! A jelen tárlat kapcsolódik a Józsefvárosi Napok rendezvényeihez, és az itt kiállított városképek kapcsán tematikus kiállításról is beszélhetnénk, valójában sokkal összetettebb és többretegű értelmezésre ad lehetőséget a mostani válogatás.

A meghívón szereplő „Őszi reggel” cím hangulati rávezetésként is felfogható, ám igazából ennek is a szimbolikus értelmezését kell megfejtenünk néhány itt kiállított képéhez hasonlatosan.

Termékeny alkotóról lévén szó, már korábban körvonalazódott azon szándéka, hogy mintegy a „jó gazda” módjára számvetést készítsen az eddigi munkálkodásáról, és ennek az eredményét tette itt most közzé. Ahogy a gazdák az őszi betakarításkor elvermelik a tavaszi újrakezdés zálogául szolgáló, életadó magvakat, ugyanúgy tekinthetjük a mostani válogatást egy olyan visszatekintő és sommázó „begyűjtésnek”, amely alapjául szolgál átvitt értelemben a „tavaszi újrakezdésnek”.

Kerékgyártó László és munkái nem ismeretlenek a Józsefvárosi Galéria látogatói és a kisgrafika barátok előtt sem. A nagyváradi születésű művészt erős érzelmi szálak kötik szűkebb pátriájához, ezek tanúbizonyságai a várost ábrázoló képei. Kristófi Jánostól a festészetet, Mottl Romántól pedig a grafikát tanulta, majd pedig az önálló alkotói életutat járva rendezti kiállításait, nyaranta a művészi feltöltődés szándékával a gáborjáni művésztelepen dolgozik. Három egyéni nagyváradi kiállítását követően a székesfehérvári Szent István Múzeum, a békési Jantyik Mátyás Múzeum, Független Magyar Szalon, Magyarok Háza, Gutenberg Galéria, Összmagyar Művészeti Galéria, Erdélyi Gyülekezet, Wekerle Társaskör Galéria, Erdélyi Magyarok Egyesülete, Művészetbarátok, Kisgrafika Barátok Köre, Országos Mezőgazdasági Könyvtár, az itteni Józsefvárosi Galéria és a Hatvani Galéria kiállításain szerepelt

munkáival. A meghívó tájékoztatása szerint festményeit és grafikáit válogatta ki erre az alkalomra, de nem idegen tőle a tárgykultúra területe sem. Korábbi tárlatain több olyan műtárgyat is kiállított, amelyeket korábbi funkciójukat megváltoztatva új művészi tartalommal ruházott fel. Művészeti szakkifejezéssel élve az Object vagy objet trouvé (objektív tárgy) területére is kitért, ami jól rávilágít alkotói szemléletére. Ugyanúgy a Józsefváros utcáit járva felfedezi a fényjárta tűzfalak omló vakolata által sugárzott esztétikumot, a hajnali ködből felderengő, napsugarak által megérintett lakótömbök nagyszerűségét (ahogy azt a valamikori építői egykor elképzelték), mindazokat a szépségeket, amely az itt lakók nagy része előtt örökké rejtve marad. Ugyanúgy a későn kelők előtt is, hiszen amikor felszáll a köd és napfényrel telítődnek a formák, a festői káprázat továbbúnik.

Ürmös Péter itt hosszan, alaposan, sok versidézzel ismerteti a bemutatott festményeket, ez a rész azonban folyóiratunk tematikáján kívül esve, sajnálattal ki kell hagynunk. Majd így folytatta:

A külső térben néhány ex librist állított ki Kerékgyártó László, amelyek a kisgrafika barátainak számára többnyire ismert, sőt egyesek gyűjteményében megtalálható, hála az adományozóknak, pontosabban a megrendelőknek, Így Pesti Lászlónak és Tarjányi Ferencnek, akik ex herbária könyvtárjegyeiket, a magyar építészet örökségeit bemutató, a kőbányai, ferencvárosi, józsefvárosi motívumokat feldolgozó ex libriseiket Kerékgyártó Lászlóval készíttették el, és ajándékozták meg a kisgrafika-gyűjtő egyesület tagjait. A művész sokoldalúságát mutatja, hogy a hagyományosan metszett, magasnyomású technika mellett találunk számítógép segítségével készített grafikákat is.

A nem tematikus lapokból megint csak az Erdély feliratút emelném ki, amely röpcédulának készült, a romániai falurombolás elleni első szabad tüntetés alkalmából. Az „in memoriam” lapok egyike arra a nagyváradi Balogh István grafikusművészre emlékezik, akit még Kosztolányi Dezső fedezett fel, és aki Romániából történő kiutasítása után a Kner nyomda illusztrátora lett.

Az elmondottakat összegezve megállapíthatjuk Kerékgyártó László „Őszi reggel” című festményválogatásáról, hogy ez a művész szándéka szerint egy olyan visszatekintés, amely a gazdaszemléletű betakarítás-tárolás-válogatás eredményeit egy újonnan tervezett, fokozottabb alkotási periódus kezdetének szánja, hogy az alkotói életpályájának következő szakaszán a művészi szemlélet, szándék és gyakorlat hármas egysége minél jobban kiteljesedhessen.

Ürmös Péter

FERY ANTAL FAMETSZETEI A RÁDAY UTCÁBAN

Ritka élményt nyújtó kiállítást láthatott a közönség február folyamán Budapesten, a Ráday utca 31/k. alatti Filmes Házban. (A név írásában nincs sajtóhiba. A filmszakma kulturális intézménye így szerepel a köztudatban.) *Fery Antal* (1908-1994) mintegy száz fametszetű kisgrafikája szerepelt ezen a tárlaton. Az anyag értékét emeli az a tény is, hogy a lapokat még életében a művész válogatta és témánként csoportosította.

A tizennégy berámázott tabló a művész leánya, *Bánkiné Fery Veronika* tulajdona. A fametszet néhai nagy művészenek munkásságáról hű képet adó anyag eddig csak Székesfehérváron és Zebegényben volt kiállítva, a fővárosban most először kerül a nézők elé. A kiállítás létrehozása a neves filmes szakember, Mata János úr fáradozásának eredménye. Neve nem is-

Kerékgyártó László,
CAD (2008), 77×23

meretlen a kisgrafika barátai előtt. Édesapja ugyanis a múlt század köztisztelőben álló grafikusművésze volt, aki ex librisei révén a kisgrafika történetébe is beírta nevét.

A 14 tabló hű keresztmetszetét adja Fery Antal életművének, a maga által létrehozott csoportosítás ennek gazdagságát érzékelteti. Egy-egy tablón szerepelnek magyar írók, költők, művészek, tudósok arcképei. Külön-külön keretben láthatók bibliai és történelmi személyek portréi. Pazar szépségükben jelennek meg a folklór, a növényvilág, a numizmatika témakörébe tartozó kisgrafikák. Komoly, ünnepi hangulatot keltenek viszont a nagy múltú magyar könyvtárak részére készült ex librisek. A művész humora főként a szőlős-boros metszeten csillog meg, de szinte egész munkásságát átszövi játékos formaalakítása, lelkének derűje.

A kiállításnak egy időre otthont adott helyiségről is csak elismeréssel szólhatunk. A pompásan megvilágított falakon, ideális környezetben jól érvényesültek a tenyérnyi remekművek, melyeket a házigazdák értő, féltő gondossága is körülvevett.

Soós Imre

Fery Antal fametszete, X2 (1990), 70×85

DISKAY-KIÁLLÍTÁS A SZÉCHENYI KÖNYVTÁRBAN

Diskay Lenke (1924-1980) grafikusművész emlékkiállítását láthatta a közönség februárban az Országos Széchenyi Könyvtárban. A tárlat megrendezését a művésznő leányának adomány tette lehetővé. Ennek során 17.361 darab kisgrafika került a Plakát- és Aprónyomtatványtár gyűjteményébe. (Mivel az életmű-katalógus mintegy 280 kisgrafikát tartalmaz, a fenti magas darabszámot a lapokról készült duplumok, színvázlatok tehetik ki.)

Az egykori királyi palota folyosóján tárlókban és fali tablókban, témánként csoportosítva voltak láthatók a színpompás ex librisek. Neves gyűjtők lapjai után további tablón a természettudósok, majd a szakírók könyvjegyei következtek. Egy tárlóban ritka látvány: a művésznő készülő műveinek vázslatait őrző füzet várta a látogatót. A továbbiakban még a zenészek, képzőművészek és költők, írók lapjainak tekintélyes csoportját is tartalmazta egy-egy tabló. A száz darabot meghaladó könyvjegy mellett az alkotó néhány nagyméretű grafikája utalt műtermének egyéb termékeire. A fametszés technikájának

szemléltetése érdekében látható volt itt tíz fametszetű ex librisek nyomódúca és az azokról készült levonat is.

A tablókat kísérő írásos anyag felidézte Diskay Lenke élete során rendezett 14 kiállítását és 10 pályázaton elnyert díjait is. Ez utóbbiakról meg kell említeni, hogy ezek minden esetben az első helyet vagy a pályázat nívódíját jelentették. Gyenge vagy közepszerű alkotás nem került ki kezei közül. Alkotói világát jól jellemezte Tüskés Tibor egyik róla szóló írásában, aki szerint „szinte mosolyával hívta elő formáit a fából”.

A művésznő Kiskundorozsmán született. Édesapja pedagógus volt. A Képzőművészeti Főiskolát 1942 és 1949 között végezte el, Varga Nándor Lajos és Koffán Károly növendékéként. Férjével, az ugyancsak grafikus Varga Hajdú Istvánnal élete végéig élt a Rózsadombon lévő otthonukban. Fiatalon, váratlanul távozott az élők sorából. Művészetének barátai a kiállítást látva megállapíthatták, hogy a Diskay-életműnek olyan sors jutott osztályrészül, amilyent eddig csak az Iparművészeti Múzeum gyűjteményébe bekerülés jelentett. Napjainkban, amikor egyre több magyar kisgrafika-gyűjtemény szétszórattatásának hírért halljuk, ez a Diskay-életműnek – némi túlzással mondva – az „örökkévalóságba” való bekerülését jelenti. Gazdagodása ez kultúránknak, Nemzeti Könyvtárunk ugyanis ezzel kiváló alkotót tisztelt meg és méltó életművet tett közkinccsé.

Soós Imre

Diskay Lenke linómetszete, X3, (1974), 109×41

Diskay Lenke fametszete, X1, Op. 141 (1969), 109×41

A Diskay-tárlat idején – egy emelettel feljebb – látható volt az a pompás kiállítás, mely a Biblia Éve alkalmából a régi magyar Szentírás-kiadványokat tartalmazta. Ennek előterében napjaink művészeinek bibliai témájú alkotásaiból láttunk kiállítást. Az alkotások között örömmel fedeztük fel *Vén Zoltán*-nak a Kincsrejtőről szóló rézmetszetét és *Mocsári Mária* igényes nemez falikárpitját.

Szerk.

GOYA SZÖRNYEI BENNÜNKET IS RIOGATNAK

A kisgrafika egykor népszerű megjelenési formái: az ünnepi, év végi jókívánásokat tartalmazó metszettek napjainkban egyre ritkábban érkeznek a gyűjtők postaládáiba. Az e-mailek és egyéb elektronikus híradási eszközök gombjainak nyomogatása sokkal egyszerűbb útja a megnyilatkozásnak, mint például egy linómetszet kigondolása, megvalósítása.

Korai lenne a kisgrafika ilyen szerepe fölött megkondgatni a temetői harangot. Még most is vannak ugyanis alkotók, akik hűek maradtak ehhez a nemes hagyományhoz. Közülük ezúttal *Vén Zoltán* grafikusként munkásságára utalunk, aki napjainkra formában, tartalomban és mennyiségben egyedülálló életművet hozott létre. Ebben évről évre megalkotta az új esztendőt köszöntő, mindig szellemes meglepetést okozó metszetét is. Barátainak szóló, említett grafikái az utóbbi években egyre több utalást tartalmaznak a szomorú hazai közállapotokra, kilátásainkra. Mondanivalóját mitológiai, történelmi analógiákba „csomagolva” közli a nézővel, a képzőművészet egy-egy klasszikus alkotásának időszerűsítésével.

Művészünk legutóbb *Goya* egy ismert grafikai lapját vette segítségül. Előljáróban meg kell említeni, hogy Goyát tekintik Velázquez mellett a spanyol realista festészet legnagyobb mes-

terének. Teljes keresztnéve: Francisco José y Lucientes. 1746-ban született a spanyolországi Fuedetos-ban és 1828-ban önkéntes számkivetésben hunyt el a franciaországi Bordeaux-ban. Fiatal korában szőnyegterveket készített, a század 90-es éveitől a spanyol nép mérhetetlen szenvedéseit megörökítő festményei révén vált híressé. Ugyancsak időszerű mondanivalókat tartalmazott az 1794 és 1798 között alkotott CAPRICHOS (Ötletek) című akvatinta sorozata is. Ebben szerepel itt látható lapja. Egy másik sorozatában a háború borzalmaira figyelmezteti a hatalmasságokat. Mondanivalóinak megértését lapjain a grafika címét jelző néhány szóval segíti elő. A közölt metszet spanyol szövegének fordítása: *Az alvó értelem szörnyeket produkál.*

A korabeli öltözetet viselő férfi asztalra borulva álomba mélyed. Az álmában megjelent szörnyek – baglyok és denevérek – szinte összelapítják. Szellemi ember lehet, amit az írószerek és félbehagyott írása sejtet. Megrendítő ábrázolása ez a vészek között hánnyódó emberiségnek. A lap a művész csendes tiltakozása volt az esztelen háborúk és azok következményei ellen.

Vén Zoltán grafikája más környezetbe viszi a nézőt. A sok üres üveg, a hordó és a petróleumlámpa honi hangulatot kelt a szemlélőben. Nálunk sem ritka az olyan ember, aki iszik örömeiben, de még inkább bánatában. Pedig napjaink gondjaitól az itallal sem függetleníthetjük magunkat. A modern szörnyek, mint a terrorizmus, gazdasági válság, munkanélküliség és a minden polgárt terhelő adósságtömeg ott kering körülöttünk a magyar művész lapján, fantázia-szülte torz alakok képében. A lap alján látható egerke fordul el egyedül e riasztó színjátéktól. A kép háttéréből kitekintő férfiarc – talán a művész arcképe – a változást, jobb jövőt reméli.

Spanyolország *Goya* után jobb idöket is megélt. Reméljük, hogy a magyar művész kívánsága: GELUKKIG NIEWJAAR – nemcsak a hollandoknak, hanem egyszer majd nekünk is meghozza a boldogabb új esztendőt.

Soós Imre

Goya: Caprichos sorozatból, akvatinta, C5, 140×93

Vén Zoltán rézmetszete, C2, 108×78

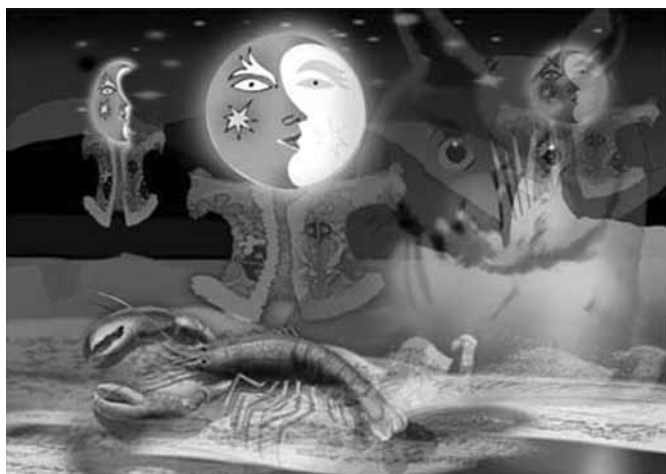
SZYKSZNIAN WANDÁRÓL

Amikor Sándor György összefoglalta egy pályakezdő lehetőségeit („*Fiatalok! Mielőtt ünnepélyesen átadnánk nektek a stafétabotot, magunknál tartjuk még egy ideig.*”), nos, Szyksznian Wanda ekkor lépett a pályára.

Bizonyára hallhatta a mester szavait, mert már mint akadémista, nem állt be az elvárhatóság sorába. Az azóta is hivatalosan erősen preferált festészet helyett a grafikát célozta meg magának, és a szakma szeretetétől övezve ért el benne hatalmas sikereket. Le sem tagadhatnánk, mert nehéz úgy meglenni ebben a világban, hogy lépten-nyomon ne ütköznénk a munkáiba.

Megszámlálhatatlan könyvnek az illusztrátora, most hadd ne kelljen listát írnom róluk, annyian vannak.

Aztán vannak a filmes és egyéb plakátjai, ezek is számtalannak. Azért itt más is szóhoz jutott, de ne felejtjük, míg ez a műfaj is el nem prostituálódott, a színvonalat ő képviselte. Amit a közönség szeretetével, a hivatal díjakkal jutalmazott.

Szyksznian Wanda grafikája, 105×148

Sercegő hanglemezeinkhez ő készítette a borítókat, és mindenki tudja, melyikeket. Mikor felnőttünk és már a gyerekeinknek is lemezzel kedveskedtünk, meglepetten tapasztalhattuk, hogy a borítót előbb zárta a szívébe a kicsi, mint a melódiákat, aztán persze azt is.

Szyksznian Wanda lengyel származású, ami esetünkben lényeges körülmény. Talán Flandriában becsülik olyan nagyra a grafikát, mint Lengyelországban. Már úgy születnek, hogy látják, hova kell húzni azt a vonalat, milyen tónussal, hogy az legyen, aminek lennie kell. Barátságban vannak a színekkel, és tudják, melyiket lehet a másik mellé rakni, hogy abból veszedkedés ne legyen. No, és pár flamandnál több humor jutott nekik, meg hatalmas szív, és az a bizonyos romantikus habitus, ami áthat mindent, amivel kapcsolatba kerülnek. A született tehetség, az akadémikus tudás és a végtelen szeretet az, ami egekbe emelte Szyksznian Wandát, még palánta korában.

Azóta eltelt egy kis idő. Sok minden megváltozott. Egy dolog van, ami állandó, Sz. Wanda lendülete és munkakedve.

Változatlanul készülnek szokásos plakátjai és CD borítói. Könyve, ha lehet, még több jelenik meg, mint régen. Az újdonságok a hagyományosnak mondható művészi irányzatokban születnek mostanság. Színes plasztikákat készít. Színes mázzal fest égetett agyagra és papírból készít szobrokat. Szépek és látványosak.

Hagyományosnak mondható képeket fest, rajzol, a legváltozatosabb technikákkal. Grafikai sorozatot készített a Duna TV részére.

Az említett csatorna Macskássy Kati rendező bábáskodásával klasszikus meséket sugároz. A meséket igazi ember, Koblicska Lőte mondja, és hogy a megátalkodottak se panaszkodjanak, animált rajzokkal színesítik a műsort, melyek Szyksznian Wanda munkái.

Ligeti Gábor

VINCZE LÁSZLÓ KIÁLLÍTÁSAI

Az ex libriseiről is jól ismert grafikusművésznek, aki korábban („társadalmi” munkában) lapunk tördelőszerkesztője (nyomdai előkészítője) is volt, az elmúlt évben ünnepelte 50. születésnapját. Ebből az alkalomból a debreceni *MŰ-Terem Galériában* 50 rajzát mutatták be, s köszöntötték művésztársai,

Vincze László linómetszete, X3 (2008), 160x165

tisztelői, barátai, akik szülővárosából, Marosvásárhelyről is eljöttek, sőt a tárlatot a csíkszeredai Szabó András nyitotta meg. Ezt követően a marosvásárhelyi *Bernády-házban* rendeztek számára reprezentatív kiállítást, amelyet Nagy Miklós Kund nyitott meg. Noha a tárlaton tusrajzait mutatták be, nem felejtette el megemlíteni kisgrafikáit sem: „*Persze ex libriseit is bemutatathatná, mert ezekből a speciális kisgrafikákból is rengeteget mondhat a magáénak, a félezrediken is túl van már. A legnagyobb nemzetközi elismerést egyébként talán éppen ezek hozták neki.*” Örömmel értesültünk arról, hogy idén a metszeteit – közöttük az ex libriseket is – fogja kiállítani Debrecenben.

Ha elkésve is – a gyűjtők és olvasóink nevében –, örömmel gratulálunk Vincze Lászlónak e jeles évfordulóhoz, s további eredményes munkát, sikereket kívánva örömmel adjuk közre Vitéz Ferenc méltatását a Mű-Terem Galériában rendezett kiállításáról:

„*»Látomás-leleteknek« minősítette egy helyütt Sebestyén Mihály Vincze László grafikusművész tussal-tollal készített lapjait.*

Az erdélyi születésű (egyébként könyvtervező és illusztrátor, ex libris készítő) Vincze lapjai tíz éve rendszeresen feltűnnek magyarországi kiállításokon, áttelepülése óta pedig az

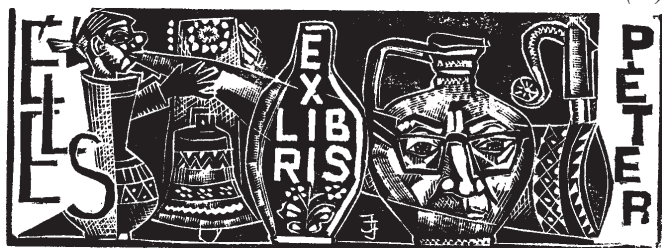
Vincze László linómetszete, X3, Op. 502 (2007), 130x90

ország számos részén rendezett önálló bemutatót. Legutóbbi (2005-ös) debreceni kiállításán (vagy a Grafikuművészek Ajtói Dürer Egyesületének szemléin, tavaszi és nyári tárlatokon) látható rajzai nyomán megfogalmazott kérdésünk talán választ kap a mostani összeállítással. Hogyan fér meg egymás mellett a szépség és a groteszkbe nyúló irónia, a szimbólum és a szatíra, a szépséges szörny és az ironikus szerelem?

Egyszerű a válasz: a gyakran középpontba helyezett nő (másik allegorikus megjelenésében a ló) az élet roppant gazdagságát, egymásnak ellentmondó és egymást építő belső mozgásait, a bravúros rajzi megoldásokkal magába a testtömegbe sűrített élettörténeteket, sorsdrámákat, grafikai hangulatkölteményeket jeleníti meg. S a kompozíció egésze azért hordoz szépségfogalmainkat gazdagító feszültséget, mert sokszor nem csupán alak és alak, figura és környezete, test és attribútum között zajlanak a látomássemények, hanem magán a tömegben belül is.

A fekete-fehér hiányjelentése kettős: azt látjuk, ami bennünk nem látható, a mintát mégsem újratertjük, hanem újraéljük, hiszen tudatosul bennünk, amiről nem akarunk tudni. Hogy szépséges szörnyek vagyunk.” (Vitéz Ferenc)

(A.)

Józsa János fametszete, X2, 40x110

HÍREK

A Molnár C. Pál Műterem-múzeumban kiállítással kezdődött meg az a rendezvénysorozat, mellyel **egyesületünk az 50 éves fennállását** ünnepli. Az ún. „Tavaszi” teremben a *Szent László, a lovagkirály* tablói voltak láthatók, melyek a KBK-nak a kőbányai Artotékával közös pályázatára érkeztek be. Ez az anyag akkor ott ki is volt állítva. A kiállításon még a Molnár C. Pál Társaság művésztagjainak grafikái is szerepeltek, így Csiby Mihály két tablóval, Tavasz Noémi szintén két tablóval. Gyűjtő anyaga is látható volt tárlóban: dr. Baráth Éva mutatott be néhány szép grafikát gyűjteményéből. Ezenkívül a KISGRAFIKA folyóiratunk néhány számát is bemutattuk, sok más egyéb érdekesség mellett. A megnyitóra 2009. február 13-án du. 5 órakor került sor. Megnyitotta a Molnár C. Pál Társaság elnöke, Csiby Mihály. Beszédében kitért a grafikai technikákra is, melyeket részletesebben Ürmös Péter ismertetett. A sokak által nagy érdeklődéssel megtekintett anyag méltán viszi hírét az ex librisnek. A kiállítás március 14-ig volt látható.

A Molnár C. Pál Társaság egyúttal meghívta a KBK tagjait, március 5-én de. 11 órára, a saját összejevetelükre. A közös célok, mint a művészetek, a kultúra terjesztése, ápolása összeköti a két egyesületet. A KBK-nak is célja a hasonló tevékenységet folytató egyesületekkel minél szélesebb körű együttműködést kialakítani.

Pesti László tagtársunk, aki már többször bizonyította elkötelezettségét egyesületünk irányában, valamint számtalan sortozatot készített grafikusokkal növényekről, budapesti és országos nevezetességekről, újabb tanújelét adta, hogyan lehet különleges ötletekkel is népszerűsíteni a KBK-t. A budapesti Népligetben emlékfát ültetett **egyesületünk 50 éves jubileu-**

Kerékgyártó László, CAD (2008), 110x80

mára emlékeztetve. Az eseményt Kerékgyártó László egy grafikával is megörökítette, melyen a „Libanoni tölgy KBK emlékfá” felirat is szerepel, a háttérben a Népliget térképével, és a pontos hely megjelölésével.

A KBK egykori ceglédi csoportjának megalapítója, *Nagy László Lázár* grafikusművész nyugdíjas kora ellenére is igen tevékeny alkotó. Míves, főként rézkarombokból álló kisgrafikáinak száma napjainkban is gyarapodik, immár a 700. felé közeledik. Pályázatokon is sikeresen szerepel. Egy olasz város nemzetközi exlibris-pályázatán, melyet az országúti kerékpárvilágvérseny tiszteletére írtak ki, előkelő helyezést ért el lapjával. (A kerékpár ösét, Leonardo egyik tanulmány-tervét használta fel grafikáján.)

A budapesti Royal Szállóban, egy nemzetközi kongresszus szünetében vette át egy másik alkotásáért a Magyar Reumabetegek Egyesülete és a Reumatológiai Alapítvány pályázatának díjait. Végül a közelmúltban a Prima Primisszima közép-magyarországi díjátadó ünnepségén Prima-díjat kapott. A Stefánia palotában lefolyt eseményről tudósítást közölt a CEGLÉDI PANORÁMA c. lap 2008. december 5-i száma. A cikk írója megemlítette, hogy a Domján Sándor által 2003-ban alapított Prima Primisszima díjakat minden évben tíz kategóriában osztják ki. 2008-ban a Közép-Magyarországi Régió nyertesei között szerepelt grafikusművész tagtársunk is, két másik ceglédi díjazottal együtt. Fényképüket közölte a CEGLÉDI KÉK ÚJSÁG is december 5-én megjelent számában a grafikusművész nyilatkozatával együtt.

Mint a művésztől megtudtuk, az elismerést a képzőművészet területén végzett kiemelkedő munkájáért kapta. (Az egyik lapban elírás folytán az az állítás jelent meg, hogy a díjazás „az épített örökség megóvásában” végzett munkáért történt. Ezt a téves sajtóközlést maga a művész „tette helyre” amikor a ceglédi tv kerekasztal beszélgetésén erről is nyilatkozott.)

A fáradhatatlan Nagy László Lázárnak sikereihez ezúton is gratulálunk!

Nagy László Lázár rézkarca, C3/C2, Op. 611 (2001), 110×80

A szegedi KBK csoport titkára, *Rácz Mária*, a Somogyi Könyvtár aulájában a nevére készített 97 ex librist tartalmazó *gyűjteményéből rendezett kiállítást*. Az egyik tárló anyaga a most 97. éves születésnapját ünneplő Kopasz Márta festő- és grafikusművészt köszönti a művésznő alkotásaival. Kopasz Márta művésznő 1961-ben szervezte meg a KBK szegedi csoportját, melynek tagjai csatlakoztak az 1959-ben Budapesten újjáalakult KBK-hoz. A csoport titkáraként nagy hozzáértéssel vezette a kört, amelyet nagy szakmai, hazai és nemzetközi elismertségével szilárdított meg. Miután a kör vezetését átadta dr. Krier Rudolfnak, a nemzetközi tekintélyű cserealapokkal rendelkező gyűjtőnek, a kör örökös tiszteletbeli elnökévé és szakmai tanácsadó-jává választottuk.

Rácz Mária a '80-as évek eleje óta kapcsolódik mind szorosabb kötelékkel a kör életéhez. Kopasz Márta védőszárnyai alól kikerülve, értő szemekkel válogatott csodálatos ex libris gyűjteményt mondhat a magáénak. Gyűjteménye két fő részre, külföldi és magyar művészek alkotásaira tagolódik. A magyar művészek esetében külön csoportot alkotnak a fa- és a rézmet-szés technikájával készült könyvjegyek. Dr. Krier Rudolftól új titkárként, műpártoló és műbarát lévén, kifinomult érzéssel és nagy tapasztalattal vette át a szegedi KBK csoport titkári teendőit.

A Somogyi Könyvtár 1992-től ad helyet (minden hónap 2. péntek délutánján) a szegedi csoportnak. Ma a Kör 7 művészszel, 15 pártolóval és gyűjtővel 22 tagot számlál. A csoportunk továbbra is mindent megtesz fő feladata, az ex libris és a kisgrafika népszerűsítése, a gyűjtőtábor kiszélesítése, a gyűjtők és a művészek közötti kapcsolat kiépítése érdekében. A havonta rendezett klubnapjaink érdekességeit az egy-egy témából felkészült klubtagok, külső előadók vagy művészek előadásai, valamint a közös tárlatlátogatásaink adják. A szemléltető anyagot videón, mappákkal és ex librisekkel biztosítják a meghívott vagy a tagi előadók. Képviselhetjük magunkat a hazai és a rangos nemzetközi találkozók egyaránt. Művész tagtársaink gyakran rendeznek kiállítást a könyvtár és Szeged számos kiállító helyének valamelyikében. 2000-ben a „Szegedi Kisgrafikák” címmel a szegedi művészek munkáival minikönyvet jelentettünk meg. 2005-ben pedig nagyszerű országos találkozót rendeztünk a szegedi Somogyi Könyvtárban, amelyen külföldi tagtársak is megtiszteltek bennünket. A szegedi kör tagjai számára, a művészeknek és a gyűjtőknek is nagy szakmai és információs lehetőséget és segítséget nyújt az interneten is elérhető KISGRAFIKA negyedévenkénti számaival.

Terveink között szerepel a szegedi KBK csoportunk 50. éves fennállásának megünneplése is.

Zenei József

A jelenkori magyar műgyűjtés történetéről közöl imponálóan gazdag panorámát *Ébli Gábor* legújabb, 444 oldalas kötete. A három M-es (Műgyűjtés, Múzeum, Mecénatúra) címet viselő Corvina-kötet szerzője hihetetlenül gazdag ismeretanyag birtokában járja körül a címben jelzett témaköröket. A művészetbarát körökről szóló 11. fejezetben – néhány ilyen jellegű csoportosulás mellett – ismerteti a Kisgrafika Barátok Körét is.

Az alapító tagok közül a neves gyűjtő és szakértő Semsey Andor szerepét emeli ki, utalva Varga Nándor Lajossal fennállott kapcsolatára, mely később, 1959-ben a Kör megalakulásához vezetett. Az alapító tagok közül kevesen élnek, de közülük Palásthy Lajos mérnök ma is tevékeny részt vállal a Kör munkájában, mint a társulás immár negyedik titkára.

A kisgrafika barátainak nem ez az első csoportosulása, mert már a század első felében Debrecenben Soó Rezső vezetett ilyen gyűjtőkört. A továbbiakban szó esik a KBK életének mozzanatairól. Az 50 éves egyesület sok éven át tartotta összejöveteleit a Fészek Művészklubban. Ezeknek olyan neves gyűjtők voltak a résztvevői, mint Reisinger Jenő, Csányi István.

Megemlékezik az illusztris szerző az induló évek legnagyobb gyűjteménnyel rendelkező tagjairól, gyűjteményük sorsáról. Megelégedéssel nyugtazza, hogy Semsey Andor szakszerűen rendezett, katalógusok, publikációk gyűjteményével gazdagított anyaga ma is sértetlenül megvan dr. Semsey Andorné otthonában.

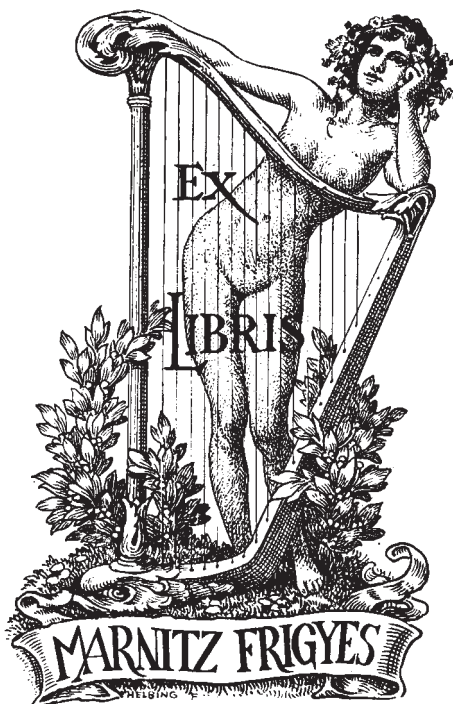
MILAN KOHOUT (1945) cseh művész kisgrafikai alkotásainak jegyzéke érkezett Prágából címünkre. A negyedív nagyságú kiadvány az 1972 és 2008 közötti időben készült 139 ex libris és 158 alkalmi grafika, főként újrólódó adatokat tartalmazza. A méret és a technika mellett ebben még a készült levonatok darabszámát is közlik, mely igen üdvös újításnak számít. A mappába foglalt nyomtatvány kizárólag cseh nyelven íródott, idegen nyelvű resumét nem tartalmaz. Megtekinthető egyesületünk könyvtárában.

Helbing Ferenc emlékezete
(1870-1958)

A Zichy ex libris után gyűjteményem másik ritkaságát szeretném bemutatni. Helbing Ferenc egy ex libris-terve évtizedek óta lakásom díszé egy szép szecessziós keretben. Sajnos nem tudom megvalósult-e, mert noha 35 éve gyűjtöm az ex libriseket, még nem akadt kezembe erről egy nyomdai példány, sőt, egyetlen Helbing-ex libris sem.

Helbing Ferenc jelentős alakja a magyar grafikának. Érsekújváron született 1870-ben. Noha Siklóssy a Gyűjtő különszámának 28. oldalán mint fiatal művészt megemlíti, de sajnos nem közöl tőle munkát. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte, de pályája az iparművészeti oktatáshoz kötődik. Először az Iparrajziskola tanára, majd az Iparművészeti Iskola

Helbing Ferenc tusrája, P1

tanára és 1927-től 1936-ig rektora volt. Hírnevét a bankjegyeknek és a bélyegeknél köszönheti. 1920 és 1935 között számos magyar bankjegyet és bélyeget tervezett: pl. a legdrágább magyar bélyeg, a Koronás Madonna sorozat 5000 Koronás értékének tévnyomata, a Fordított Madonna is az ő alkotása. Mint kiváló művész, számos díjat nyert. Papírpénzek, postai, sport- és okmánybélyegek, üvegablakok, freskók (Lillafüred, Palota Szálló) tervezésével foglalkozott. Budapesten hunyt el 1958-ban.

Az ex libris-terv Marnitz Frigyes részére készült. Mérete 220×150 mm. Marnitz Frigyes jeles könyvkereskedő, bélyegkereskedő volt a háború előtt Budán. Az ex libris készítésének pontos időpontját nem sikerült megállapítanom, csak stílusából következtetek arra, hogy a század elején rajzolta megrendelőjének.

Pittmanné Mikó Ildikó

A pécsi Műhely Galéria kiadásában pompás, rajzos naptár jelent meg a 2009-es esztendőre. *Tüskés Tibor* ajánló sorai után a hónapoknak szánt oldalakon két-két tollrajz hívja fel a figyelmet a Magyar Athén építészeti értékeire, évszázados műemlékeire. *Nőt Béla* grafikái sikerrel sugallják e csodálatos város egyedülálló hangulatát, így a naptár jól szolgálja a lokál-patriotizmus napjainkban ritkábbá váló érzését.

A kínai Sanghaj városában FU XIAN ZHAI néven ex libris múzeum létesült. A 2008. október 1-i dátumot viselő, 96 oldalas, színpompás katalógusát a közelmúltban kapta meg tőlük Vén Zoltán, aki meghívott művészként szerepelt rézmetszeteivel az intézmény 2008-ban rendezett második kiállításán.

A szép papíron, rendkívüli műgonddal összeállított katalógus első oldalán az abban szereplő, mintegy száz művész neve olvasható. A kínaiak ősi írásjeleikkel közölt nevük szerint vannak felsorolva, az európaiak családi nevük alapján, nagyjából névsor szerint. A vezetéknev és a keresztnév sorrendjét sokszor felcserélik, így pl. Josef Werner és az olasz Paolo Rovegno a Josef és a Paolo névvel került a névsorba, de találunk itt Nina és Vincenzo neveket is, melyeket a helyes családi név követ. *Vén Zoltán* nevét – szerencsére – helyesen szerepeltették a „meghívottak” között, három kisgrafikájának közlésével. Résztvételét a rendező angol nyelvű levélben köszönte meg és a szereplés tényét díszes kivitelű „Certificat”-tal is megörökítette.

A kiadványban még két magyar művész szerepel: Egy-egy linómetszetét közölték *Ürmös Péter* és *Salamon Árpád* grafikusoknak. A színpompás katalógus a Kínában egyre népszerűbbé váló ex libris hatalmas fejlődésének szép dokumentuma.

Salamon Árpád grafikája, 69×26

Salamon Árpád linómetszete, X3, 55×28

Bakacsi Lajosnak, a KBK szegedi csoport grafikus és festőművész tagjának művészeti munkásságát Kölcsey Ferenc emlékéremmel és emléklappal ismerte el Szeged város önkormányzata. Az oklevél szövege: *Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata nevében Bakacsi Lajos grafikus-festőművésznek a Magyar Kultúra Napja alkalmából a képzőművészet terén végzett munkásságáért nagyrabecsülésemet és köszönetemet fejezem ki. Szeged, 2009. január 22. Dr. Botka László polgármester.*

Az Újpesti Galéria gyakran ad helyet grafikai kiállításoknak. 2009. január 30-tól február 15-ig Varga Nándor Lajos grafikáit állították ki Morell Mihály gyűjteményéből, mintegy 31 darabot. Ceruzarajzok, rézkarcok, rézmetszetek, és fametszet alkotják e bemutató anyagát.

Varga Nándor Lajos grafikája

Morell Mihály a filmszakmában tevékenykedett. A Képzőművészeti Főiskolán 3 évig festészetet tanult, Varga N. Lajoshoz grafikára járt. Majd szobrászati tanulmányokba fogott, melyet be is fejezett. Nyugdíjazásáig vágóként dolgozott. Most 97 éves, teljes szellemi frissességben, s olyan filmek vágása fűződik nevéhez, mint az Emberek a havason, a Szindbád vagy a Tizedes meg a többiek...

Varga Nándor Lajosról rövidfilmet készített 1940-44 között, amelynek – úgy tűnik – nyoma veszett. (A film a rézkarc-készítés folyamatát mutatta be.) Ekkor kapta a művésztől a kiállított grafikákat.

Közben szobrokat is készített, melyek egy részét a Filmgyár udvarán állítottak fel.

Ugyancsak az Újpesti Galériában 2009 ápr. 2-án Fery Antal és id. Mata János grafikáiból nyílik kiállítás.

Fery Antal fametszete, X2

Szoboszlai Mata János fametszete, X2, 1935, 85×60

Van még érdeklődés az ex libris iránt! A veszprémi *Báthory István Általános Iskola* a 6-14 éves korosztályok számára ex libris pályázatot hirdetett. A sokszorosított grafikai eljárással készült alkotások témája: „2009 a csillagászat éve”. Mottó: „Galilei első távcsöves észleléseinek 400. évfordulója.” A beküldési határidő 2009. március 12. volt. A beérkezett anyagból 2009. június 9-én kiállítást nyitnak meg. Érdemes közölni a kapcsolattartó tanár nevét: Millő Ildikó.

A Ligeti Gábor vezette *Kapoli Múzeum és Galéria* (Balatonlelle, Kossuth u. 35.) a nagy sikerre tekintettel 2009. május 1. és június 15. között újra kiállítja Gerard Gaudaen híres belga művész emlékére annak alkotásait.

LAPSZEMLE

(Szerkeszti Soós Imre)

Jelentősége miatt szemlénkben elsőként említjük a Dunántúl új, rangos folyóiratát. A Székesfehérváron megjelenő VÁR című irodalmi, közéleti kiadványt a Szent István Művelődési Ház adja ki. A 2008. évi 4. számának több kisgrafikai vonatkozása is van, szerkesztőnk, Arató Antal két írásának köszönhetően.

Az egyik cikk a szerző megnyitóbeszédét közli, mely Tari István székesfehérvári tárlatán hangzott el. A Délvidéken, „egy ártéri kis erdőben” felnőtt „művészember”, író, költő, festő, grafikus, fotográfus, filmrendező, képzőművészeti szakíró, illusztrátor, szerkesztő is. Egy prózai kötetének tanúsága szerint még szociográfus, helytörténész is.

Az említett kultúrotthonban rendezett tárlatán mintegy 70 elektrografikai alkotását láthatta a közönség. Arató szerint elektrografikának azokat a képzőművészeti alkotásokat nevezük, amelyek elektronikus módon: fénymásoló, xerox, computer vagy telefax alkalmazásával készültek. A továbbiakban ezek szín- és gondolatvilágába vezette be hallgatóit. A megnyitó alapján kapott kép arról győzte meg a jelenlevőket, hogy Tari István a délvidéki magyarság szellemi életének „egyik legsokoldalúbb, sokarcúbb személyisége”.

Arató Antal másik írásának címe: Bibliai motívumok, szentek Vén Zoltán kisgrafikáin. Ebben a szerző először a művész életpályájának főbb állomásait ismerteti, a róla megjelent rangos publikációk megemlékezésével. A továbbiakban sorra veszi a korábbi kiállításokról jól ismert metszeteket a Noé bárkájától Lót exodusáig, hangsúlyozva ezek forrásvilágát, az egyetemes kultúra hagyományait. Vén egyik kiállításának az *Egy csepp humor* címet adta. Ennek a hangvételnek ékes jeleire mutat rá a szerző számos grafika elemzésénél. Egyetértünk a cikkíró megállapításaival, mely szerint „a művész grafikái nem az aktualitásuk, hanem a jelen mellett a múlta, jövőre egyaránt érvényes mondanivalójuk miatt maradandóak”.

A bőven illusztrált lappéldányt Vén Zoltán mintegy 20 metszetének képe is gazdagítja.

A finnországi *Turkuban* megjelenő EXLIBRIS ABOENSIS 64. száma 32 oldal terjedelmű. Színes illusztrációkkal több oldalon át közli beszámolóját a pekingi kongresszusról. Az eredeti színben nyomott kisgrafikák képei az egész lapot végigkísérik. Itt közlik a török egyesület meghívóját a náluk 2010-ben rendezendő kongresszusra. A szerkesztő azt is örömmel hangsúlyozza, hogy a FISAE 2012. évi kongresszusát a finnek fogják megrendezni.

Kedves finn barátnőnk, *Leila Lehtiranta* két cikket is közöl ebben a számban. Az egyik Illimar Paul mélynyomású könyvjegyeit veszi számba, a másik egy észt hölgy misztikus szemléletű világába vezeti be az olvasót. Figyelemre méltó ebben a számban Münchhausen báró kalandjainak kisgrafikai ábrázolásáról szóló írásuk. Újítás a lapnál, hogy a számmal egybefűzve, külön füzetben közlik Raimo Kanerva (1941-1999) mintegy 50 darabos alkotásjegyzékét.

A MITTEILUNGEN DER D.E.G. 2008/3 száma közli *Stettner Béla* 1964-ben készült önarc képes újrólapját, és *Németh Nándor* orvosi témájú, P7 technikájú ex librisét. – Az 1980-ban született *Eugenia Timoshenko* eddig 31 mélynyo-

mású ex librist készített. Ennek jegyzékét és a művésznő fényképét is ebben a számban találhatjuk.

A szlovén OBVESTILA 178. száma a szokásos négy oldal terjedelemben jelent meg. Az utolsó oldalon közlik *Andruskó Károly* két korábbi újrólapját.

A lap 179. száma arról ad hírt, hogy június-július hónapban Zágrábban horvát exlibris kiállítást rendeznek. A lapban közölt négy kisgrafika közül kettőnek magyar vonatkozása van. Az egyik *Antoon Vermeulen* fametszete, melyet *Palásthy Lajos* részére készített a belga művész. A másik *Vecserka Zsolt* lovas témájú lapdúc metszete, ez finn gyűjtő nevét viseli.

A Debrecenben megjelenő NÉZŐ • PONT, *Vitéz Ferenc* folyóirata, az új esztendő elején hármas számmal jelent meg. A közel 300 oldalas, így könyvnek is tekinthető kiadvány első része 2009-re szóló kalendárium. Szép hagyományt elevenít fel ezzel a kiadó, ugyanis a Cívus Város közkedvelt, sokat forgatott naptára volt a múlt század első felében a DEBRECZENI KÉPES KALENDÁRIOM. Ennek hiányát pótolta most a folyóirat. Nem éri be a hagyományos naptárrésszel, hanem az év fontosabb napjaihoz fűződő történelmi, néprajzi, gazdasági ismeretekkel is gazdagítja. A lap további része, a 21. és 22. számnak megfelelő kötet rész gazdag tárházként a magyar múlt több mesteréről közöl írást. Nem tartozik profilunkba, ezért le kell mondanunk a Kisfaludi Strobl Zsigmond, Németh József és Józsa János munkásságát idéző magvas írás elemzéséről. Örömmel olvastuk viszont a Kisgrafikát érintő sorokat, a beszámolót dr. Lenkey István Putnokon bemutatott kisgrafikai kiállításáról. Köszönettel nyugtazzuk azokat a baráti sorokat, melyekkel – a lap „vészesen fogyó” felélete ellenére – múlt évi 2. számunkat írásban és képen bemutatták.

Tovább lapozva ezt a szép nyomdatechnikával készült folyóiratot, a bőség zavarába kerül az olvasó, amikor szinte a Tiszántúl kulturális enciklopédiájába tekint bele. Úgyszólván minden második oldalon újabb kulturális eseményről ad hírt bőséges képanyaggal. Szó esik a betlehemes találkozótól a Kodály Kórus szerepléséig, a Japán Napoktól a Déri Múzeum Baráti Köréig. Végezetül a vidék kulturális intézményeinek teljes programját közli a lap, magára vállalva ezzel sok „pusztába kiáltott” híradás szerepét, egyetlen fórumot teremtve ezeknek.

A dániai EXLIBRIS NYT 2008/4. számából értesültünk arról, hogy Portugáliában megjelent a Contemporary International Ex-libris Artists című sorozat 10. és 11. kötete. A két műben magyar alkotóművész nem szerepel.

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2008/4. számának érdekessége, hogy a pekingi kongresszusról szóló terjedelmes beszámolójukat kizárólag kínai művészek 32 alkotása illusztrálja.

A L'EX LIBRIS FRANÇAIS összevont 248. és 249. száma folytatja *Henry André* előző számban elkezdett alkotásjegyzékének közlését. Itt a 71.-től a 169. sorszámot viselő alkotások szerepelnek, eredeti színben és méretben. A gyönyörű klisélapok a múlt század tízes éveinek hangulatát idézik, de szép számmal vannak közöttük középkori, családi címereket ábrázoló könyvjegyek is.

Franciaország exlibris-központjának szerepét tölti be régóta Nancy város könyvtára, melynek igazgatója a tavaly elhunyt

Germaine Meyer-Noirel asszony volt. A kongresszusunk alkalmából nálunk is járt hölgy részére sok neves művész készített pompás kivitelű ex librist. Ezeket szedte most csokorba *Chassaing* úr, a francia egyesület elnöke, 46 könyvjegy adatait és képét is közölve. Az alkotók nagy része francia, de köztük hazánk is képviselve van *Kékesi László* egy és *Vertel József* két rézkarc exlibrisével.

Vertel József rézmetszete, C2 (1979), 83×51

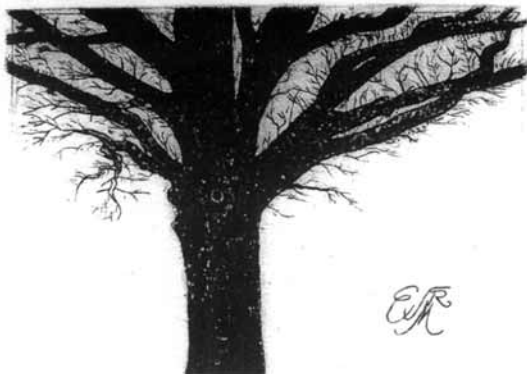
Lapszemlénk egyedülálló! Nemcsak lapunk múlt évi 3. számának tartalmát ismertetik, hanem a többi külföldi lap képével együtt a KISGRAFIKA címlapjának kicsinyített, színes képét is közlik.

A THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWSLETTER 145. számában egy kínai szakíró arról közöl cikket, hogy hazájában négy csoportban tartják számon a könyvtárak a könyvjegyről szóló szakirodalom egyedeit. Ez a következő:

1. Az ex libris története.
2. Hogyan kell ex librist készíteni?
3. Illusztrált könyvek az ex librisről.
4. Hogyan kell gyűjteni a könyvjegyeket?

Újabb négy japán művész címét és egyéb adatait közlik abban a rovatukban, mellyel így ösztönzik tagjaikat: Készíték Önnek ex librist!

A KNIZNIJ ZNACKA c. csehországi folyóirat 4/2208. száma arról ad hírt, hogy egy gyűjtő hölgy a fákat ábrázoló ex librisekből rendezett kiállítást. A másodikban sorra kerülő bemutatón ezúttal 192 alkotó 372 műve szerepelt.

Rudolf Mareček, hidegtű, C4

A MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. 2008/3. száma ismerteti az osztrák egyesület most megjelent évkönyvét, melynek ára 27 euró. Egy gyűjtő cikke arról számol be, hogy meglátogatta Isztambulban a 2010-es kongresszus helyszínét. Ezt a főváros *Maslak* nevű kerületében, az ISIK Egyetem modern épületében rendezik majd meg. A felhőkarcolókkal is büszkélkedő városrész a központból taxival fél óra alatt érhető el, de már épül a gyorsvasút is.

Német és angol nyelvű beszámolót közöl a pekingi kongresszusról a SELCEXPRESS 74. száma. Néhány megállapítását azért közöljük, hogy az eseményről idézzük a svájciak szemével látottakat. Hivatalos adat nem lévén, a szerző, *Benoit Junod*, 260-ra becsüli a résztvevők számát. Ezek kétharmada kínai volt. Szerinte kisebb logisztikai hibáktól eltekintve emlékezetes és megelégedettséggel járó rendezvényben volt részük a vendégeknek. Az érkezőket a rendezők szívélyesen fogadták és a kínai konyha bámulatos, sokszor delikát termékeivel kedveskedtek nekik.

A két kiállítás egyikéről azt írta a szerző, hogy erre 1050 alkotótól 4675 mű érkezett be. A kínai résztvevők lapjainak nagy mennyisége a hatalmas országban történt nagy fejlődést mutatja. A kínai résztvevők között kevés volt a gyűjtő. Azzal még egyetértett a szerző, hogy nyugati művészek műveik mintapéldányait pénzért adták el, de azt már elítéli, mikor a gyűjtők csere helyett ugyanezt tették lapjaikkal. Leginkább azt hiányolja, hogy Pekingben sem konferencia, sem vita nem volt, így nem kerülhettek szóba a kisgrafika időszerű kérdései. Erre legfeljebb a FISAE delegátusok együttléte nyújtott lehetőséget. A cikk azzal a megállapítással végződik, hogy ez a nagyvonalúan rendezett, szívélyes kongresszus lehetőséget nyújtott az olimpia utáni Peking és a hatalmasan fejlődő Kínával való ismerkedésre.

Elsőként szerepel lapszemlénkben a bécsi bibliofil társaság AUS DER BIBLIOPHILIEN WELT című, félévenként megjelenő száma. A 2008/2 számot viselő lappéldány mindjárt magyar vonatkozású cikkel kezdődik. *Ráth Péter* cikke az 1897-ben született *Simonffy Aladár*ról szól.

Szűcs Pál fametszete, X2

Az első világháborúból tűzér zászlósként hazatérő Simonffy Budapesten újságírói és szerkesztői munkába kezd. Közben betutazza Európát és Ázsiát. Írásai német nyelven jelennek meg, amellett számos magyar író művét fordítja németre.

1937-ben Berlinben élt, onnan küldte tudósításait. Utolsó könyve német nyelven a Pester Lloyd nyomdában jelent meg 1944-ben. Ez volt róla az utolsó jeladás, további sorsáról nincs információ.

A fenti írást a Marosvásárhelyi Simonffy család címerének képe és *Szűcs Pál* fametszete kíséri. Ez utóbbi művész 1906-ban született és 1969-ben hunyt el Budapesten. Művészeti tanulmányait Helbing Ferenc, Haranghy Jenő és Simay Imre irányításával végezte. Sokoldalú művész volt, alkotásai a kisgrafikától a színházi díszletekig terjedtek.

A cikk külön értéke a témára vonatkozó gazdag irodalom felsorolása.

A MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI folyóirat 2008. november-decemberi számában Kiskarácsony, nagykarácsony... címmel terjedelmes írást tett közzé dr. Mayer József tagunk. A folyóiratot kiadó egyesület és a KBK között egyébként is jó kapcsolatot tovább mélyíti az említett írás. Kékesi László egy karácsonyi grafikája, valamint Sajtos Gyula Mayer József részére készített rajza is szerepel. A Sajtos Gyula-féle grafika „Erdély-Gyimes” feliratával és a lapon látható vasúti órház, továbbá a vonat utal arra, hogy 2008 pünkösdjére az ún. ezeréves határon lévő vasúti órházat felújították, és erre az eseményre Magyarországól egy különvonat is ment az érdeklődőkkel.

M.J., P.L.

KÖNYVESPOLC

TAKÁCS GÁBOR: *Rajzok, metszetek*

Cluj Megye Tanácsa és Kolozsvár Művészeti Múzeumának kiadása

Negyedív nagyságú, kellemes sárga színű, kemény papírra nyomott, 48 oldalas kiadvány ismerteti a Kolozsváron élő alkotó munkásságát. A román és magyar nyelven írt szövegrész a füzet első felét teszi ki, a másodikban mintegy 20, eredeti színben nyomott alkotását találja az olvasó.

Takács Gábor 1938-ban született. Tanulmányait a Babes-Bolyai Tudományegyetemen fejezte be. A grafikával 32 éves korában került kapcsolatba, amikor Gy. Szabó Bélával megismerkedett. Tizennégy egyéni kiállítása volt főként Kolozsváron. Sok csoportos kiállításon, tíz biennálén vett részt alkotásával.

A Múzeum igazgatónőjének bevezető sorai után Józsa István esztéta tekinti át a művész alkotói módszerét, lapjainak témavilágát. Kiemelten méltatja a Róma-sorozat lapjait, melyek „a múltnak és jelennek sziporkázó ötvözetéhez vezetnek el”. Grafikái nem a látottaknak egyszerű, realista másolatai, Takács „a fényekkel és árnyékokkal mintegy szobrászkodva” fejt ki hatását.

Az illusztrációk P1 és X2 technikával készültek és azok főként itáliai élményét örökítik meg. A sikerült kiadvány néhány olyan szuggesztív portréval zárul, mint a Márton Áront ábrázoló, két színben nyomott fametszete.

PÁLYÁZAT

A Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság kisgrafikai pályázatát hirdeti, „Balaton” címmel. E témában bármely eljárással készült grafika beadható. Határidő: 2009. április 15. Beküldendő a Berzsényi Társasághoz, 7400 Kaposvár, Fő u. 12. További információ Mocsári Mária vizuális alelnöknél a 30/39-85-785-ös telefonon. A munkákat Fonyódon fogják kiállítani 2009. május 16-án.

*

A bulgáriai Ruse városának Lyuben Karavelov Körzeti Könyvtára nemzetközi pályázatát hirdeti ex libris témában. Pályázni 2008–2009-ben készült grafikával lehet. A grafika mérete max. 13×13 cm lehet. Minden eredeti technikával be lehet nevezni. Egy művész csak legfeljebb 3 lappal szerepelhet. Minden ex librisből 4 példányt kell küldeni 2009. május 22-ig a következő címre: Lyuben Karavelov Regional Library, 1. Dondukov-Korsakov Street Bulgária, Ruse 7000. (Public relations department Ivan. D. Ivanov-Joanni graphic room consultant.) E-mail elérhetőség: pr@librousse.bg

SUMMARY

Lajos Palásthy: Secretary's Annual Report on 2008

The events of the society during the last year, problems with applications, and economic data are presented. Plans for 2009, with special regards to the forthcoming 50th anniversary of foundation *Mihály Csiby: I Had a Dream...*

The author, in his idiosyncratic style, calls the attention to the importance of the Internet, of finding sponsors and supporters involved in the society. He also holds it of crucial importance to set up a museum for ex-libris. The editor invites remarks and debates from readers concerning this inspiring article.

Péter Ürmös: On the Exhibition of András P. Varga's Works

The author opened the exhibition of the teacher and graphic artist in Újpest (District 4 in Budapest) on 18th October 2008. A message of these works is put forth in the article.

P. Ürmös: „An Autumn Morning”: On László Kerékvártó's Exhibition
An abridged version of a longer address giving an overview of the graphical works of the artist born in Transylvania and now living in Hungary, on the occasion of his exhibition

Imre Soós: Antal Fery's Exhibition in Ráday Street, Budapest

At a cultural centre of film-makers bookplates owned by the artist's daughter, Mrs Veronika Fery Bánki, are exhibited in thematic classification on 14 boards arranged by János Mata, Jr.

Imre Soós: Ms Diskay's Exhibition at the National Széchényi Library
At the National Széchényi Library, quartered at the Royal Castle in Buda, an oeuvre exhibition of Lenke Diskay was held.

Next floor upstairs old Hungarian biblical documents together with modern contemporary artists' works were displayed commemorating the year of the Bible in Hungary.

Imre Soós: Goya's Monsters Still Frighten Us

A work of the Spanish painter, Francisco Goya, has inspired Zoltán Vén to design a New Year's greeting card.

Gábor Ligeti: About Wanda Szyksznian

The Polish-born graphic artist, Wanda Szyksznian is introduced in the article. Her works have recently been shown on the television network Duna TV.

News, Reviews, Books, Competitions

AUSZUG

Lajos Palásthy: Sekretársbericht über das Jahr 2008

Die Ereignisse des Vereinslebens im vergangenen Jahr, Bewerbungsprobleme, finanzielle Ergebnisse, Pläne für das Jahr 2009 mit Rücksicht auf das 50 jährige Jubiläum des Vereines.

Mihály Csiby: Ich hatte einen Traum

Der Autor macht in seinem eigenartigen Styl aufmerksam auf die Bedeutung des Internet, die Wichtigkeit der Sponsoren und deren Einbeziehung zwecks Unterstützung des Vereins. Er hält für wichtig das Zustandbringen eines Ex-Libris Museums. Der Verein hält die Artikel als Streitschrift und für gedanken erregend und wartet auf die Bemerkungen der Leser.

Péter Ürmös: Die Ausstellung von Varga P. András

Der Autor eröffnete die Ausstellung des Professors und Graphikers Varga P. András in Újpest (Budapest, IV. Bezirk) am 18-ten Oktober 2008. Dezember 10.

Péter Ürmös hat über den Inhalt der Werke gesprochen.

P. Ürmös: Zur Ausstellung „Herbstmorgen“ von László Kerékgvártó

Eine längere Eröffnungsrede in kurzer Fassung, die die graphische Werke des aus Siebenbürgen umgesiedelten Künstlers in Verbindung mit der Ausstellung darstellt.

Imre Soós: Ausstellung der Werke von Antal Fery in der Ráday Strasse

Im Kulturhaus der Filmbranche wurde unter der Veranstaltung von János Mata der jüngere auf 14 Tableau – gruppiert nach Themen – eine reiche Fundgrube Ex-Libris im Besitz von Veronika Fery, Frau Bánky (die Tochter von Antal Fery) dargestellt.

Imre Soós: Diskay Ausstellung in der Landesbibliothek Széchenyi

Im Zentralgebäude der Landesbibliothek Széchenyi – im Burgviertel Buda – war das Lebenswerk von Lenke Diskay zu sehen. Ein Stock höher wurden alte ungarische Bibel und Werke zeitgenössischer Künstler anlässlich des Bibeljahres ausgestellt.

Imre Soós: Die Ungeheuer von Goya schrecken auch uns

Ein Werk des spanischen Mahlers Goya hat Zoltán Vén ange-regt, ein Neujahrsblatt zu schaffen.

Gábor Ligeti: Über Wanda Szyksznian

Die Artikel stellt die polnische Graphikerin dar. Ihre Werke sind auch im Fernsehen Donau zu sehen.

Nachrichten, Presseschau, Bücherregale, Preisausschreibungen

RÉSUMÉ

Dans l'article premier notre secrétaire *Lajos Palásthy* publie son compte rendu sur l'activité de notre société en 2008. Il mentionne aussi les préparations du 50ème anniversaire de sa fondation.

L'artiste graveur *Mihály Csiby* écrit sur l'importance de l'aide des „sponsors”. Il attache aussi un grand poids à la fondation future d'un musée de l'ex libris.

Péter Ürmös a ébauché la carrière artistique de *Péter András Varga* à l'occasion de son exposition en octobre dans l'arrondissement Újpest.

Pareillement *P. Ürmös* fait l'éloge de l'activité de *László Kerékgvártó* à l'occasion de l'exposition de ses peintures. L'artiste graveur mentionné est né en Transylvanie et depuis quelques années il vit à Budapest.

Le fils du feu artiste de l'ex libris *János Mata* a organisé une exposition ravissante des xylographies d'*Antal Fery* à Buda-

pest. Les xylographies sur 14 tableaux appartiennent à Mme *Veronika Fery*, fille du créateur-artiste.

L'autre article d'*Imre Soós* fait connaître l'exposition de la Bibliothèque Nationale Széchenyi. La succession de *Lenke Diskay* – en propriété de l'institution mentionnée – était y exposée entre les conditions magnifiques.

Nous publions la gravure récente de Nouvelle Année de *Zoltán Vén* inspirée par une autre oeuvre d'art: CAPRICHOS de *Goya*. *Gábor Ligeti* fait l'éloge de l'artiste graveur hongroise Mme *Wanda Szyksznian*. Les créations de l'artiste d'origone polonaise furent présentées par la TV DUNA.

Rubriques ultérieures: Nouvelles, Revue de presse, Bibliophilie, Concours.

MEGHÍVÓ

A Kisgrafika Barátok Köre
50 éves jubileumi ünnepe
2009. április 18-án

a Józsefvárosi Galériában

kerül megrendezésre.

Az egésznapos rendezvény

de. 10 órakor kezdődik és du. 16 óráig tart.

Program:

10-11 óráig regisztráció:

11 órakor ünnepélyes megnyitó

dr. Kocsis Máté alpolgármester köszöntőbeszéde

Király Zoltán a KBK történetét ismereti

Ürmös Péter bemutatja a KBK 50 éves kiállítását

Délután kötetlen beszélgetés, csere.

16 órakor zárás.

A Józsefvárosi Galéria (Bp., József krt. 70., Nap u. sarok)

elérhető a 4-es vagy a 6-os villamossal az Üllői útig,
vagy a 3-as metróval a József körútig.

Délben a közelben több étkezési lehetőség van.

*

A Józsefvárosi Galériában

A Kisgrafika Barátok Köre 50 éves jubileumi kiállítása

2009. április 8-án nyílik meg és április 24-ig látogatható

munkanapokon 9-18 óráig

E kiállítás kerül ismertetésre 18-án.

*

Magyar és külföldi ex librisek címmel nyílik kiállítás

a Pest Megyei Könyvtár olvasótermében,

Szentendrén (Pátriárka u. 7.)

Ünnepélyes megnyitó 2009. április 22-én 16 órakor.

Megtekinthető április 30-ig

a könyvtár nyitvatartási ideje alatt.